

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. Quotuplex sit census?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

§. 1.

Quotuplex sit census?

3351 **C**um *Census* sit jus percipiendi pensionem in fructibus, vel in pecunia, (nam in constituto censu Censuarius obligationem habet solvendi pensionem, & Censitor jus illam exigendi) hoc autem jus variis modis constituitur, & juxta illorum diversitatem species censuum multiplicentur (de quibus *in seq. à num. 3357.*) in presenti solum dabimus magis notas censuum species ex communi census divisione, quæ primò est in censum reservativum, & consignativum. *Reservativus* est, quando quis suum fundum pleno domini jure in alium transfert reservatâ sibi annuâ pensione ex eodem fundo, in quo contractu nulla intervenit emptio, aut venditio, sed potius est contractus innominatus, *do, ut des*, aut permutatio, de qua loquitur lex ultima C. de rerum permutat. ea lege rebus donatis Candido, ut quod placuerat, menstruum, seu annuum tibi præstaret; hujusmodi conventio non nudi pacti nomine censetur, sed rebus propriis dictæ legis substantiâ munia tur ad implendum tibi placitum (sicut postulas) præscriptis verbis competit actio: *Consignativus* autem, cum quis contractu aliquo alteri constituit, ac designat jus ex re sua, redditus annuos percipiendi. Porro, quia frequentius solet hujusmodi jus emi pecuniâ, de hac ratione constituendi maximè hoc loco agitur, quia est species emptionis, quando v.g. 1000. florenis emio jus percipiendi annuatim ex tuo fundo. ro. scaphas frumenti.

3352 **S**ecundò census consignativus subdividitur in *realem*, & *personalem*; *Realis* fundatur in re, quam obligatio ita perpetuò comitatur, & immediatè afficit, ut etiam redundet in personam; *Personalis* est, quæ cadit immediatè super personam, quæ obligatur ad pensionem; nec illi obstat, si superveniat alter contractus hypothecæ. Ex hoc fit esto res pereat, quæ in hypothecam Censualistæ data est, non perire censum personalem superstitè personâ Censuarii; Secus si census sit realis, & iste, cum fundetur in re, ad quemcunque hæc transeat, eo ipso transibit cum suo onere.

3353 **A**ltera subdivisio census Consignativi, ratione pensionis, est in *fructuarium*, ex

quo scilicet debentur fructus; & *pecuniarium*, ex quo debetur pecunia: tertia ratione temporis in *perpetuum*, & *temporalem*, ille in *redimibilem*, & *irredimibilem*: temporalis in eum, qui fit ad *certum* tempus, v.g. 10. annorum, & in eum, qui fit ad tempus *incertum*, v.g. ad vitam unius, vel duorum, & dicitur *vitalitius*. Quarto in censum *certum*, & *incertum*; certus est, cum determinatè pecuniæ summa, vel fructuum mensura constituitur in pensionem; incertus cum indeterminata, v.g. tertia, vel quinta pars fructuum constituitur solvenda: hic autem modus non est licitus nisi in censu reservativo.

Sub prædictis continentur, *Affictus*, seu *Fictus*, *Albergaria*, & census ignorantia. *Affictus* (alio nomine *Fictus*) habetur c. *Pisanis*, de *rescri. spol. &* ut videtur est apud *Bald. in tit. de pace Constan. &* c. *ad audientiam*, de *prescript. &* *Specul. de locat. &* *conduct. §. sequitur in princ.* vulgaris vox est Lombardorum, & significat censum, qui solvitur ratione prædiorum conductorum. Unde *affictare*, est locare ad fictum, & ad firmum. *Albergaria*, ut habetur in c. *ad audientiam*, de *rescript.* sunt procurationes, quas ceteræ villæ debent dominis suis ad eas venientibus; seu juxta *Glossam* ad c. *Præterea*, de *jure Patron.* sunt census, qui debentur pro comestionibus: de hoc *V. num. supr. 3351. census ignorantia*, est ille, cuius causa ignoratur; de quo *Sylv. V. Gabella. 2. num. 15.* ubi querenti, an solvi debeat? respondet negativè.

Ex observatione harum *census* divisionum, sequitur, si res, subjecta censui reali, vendatur à Censuario, non esse in arbitrio Creditoris, seu Censualistæ, an velit immediatè convenire novum possessorem, seu Emptorem, an venditorem? hunc enim deinceps convenire non poterit, nisi in casu, quo teneatur de evictione; sicut enim res à priori censuario seu venditore translata est in novum possessorem, seu emptorem, sic & onus infixum rei, seu reale, nam res transit cum onere.

Sequitur 2. censui consignativo non posse adici pactum legis Commissoria, nimirum, ut Censuarius, si pensionem non solvat, committat, seu perdat dominium rei, ex qua census est solvendus; quia cum Censualistæ non det Censuario dominium

Ecc ce 3

rei

rei subjectæ censui, sed pretium minus, quàm ipsa res valeat; si pactum illud ipsius rei amittenda adjici legitime posset, staret pactum legitimum super re iniqua, quod dici non potest; aliud autem est in censu reservativo, ubi Censuario totum rei dominium donat. Censualista, reservato solum censu annuo. Censu porro temporalis constitutus ad longum tempus, numeratur communiter inter bona immobilia; Secus, ad tempus breve; nimirum minus decennio, & de illo videtur loqui Clementina Exivi. de V. f. s. *Cumque annui*; quando dicit, annuos census inter immobilia censerî à Jure.

§. 2.

Quæ conditiones servandæ sint in Constitutione census.

3357 **A**D istas debite proponendas not. sa-
pius controversum fuisse, an contra-
ctus census consignativi licite celebrari,
vel constitui possit? quibusdam existiman-
tibus, non posse sine usura, quæ jure divi-
no, & humano illicita est. Ad hanc dubi-
tationem dissolvendam plures Bullæ
Pontificum, Calixti III. Nicolai V. & Pii V.
emanarunt. Ex his Bullæ Pii V. in ordine
80. An. 1568. edita, sic habet: Cum mu-
nus Apostolicæ Servitutis obeuntes cog-
noverimus, innumeros celebratos fuisse,
& indies celebrari *censuum contractus*,
qui nedum non continentur intra limites,
à nostris Antecessoribus eisdem contracti-
bus statutos; verum etiam (quod dete-
rius est) contrariis omnino pactioibus,
propterea ardentem avaritiæ stimulum, le-
gum etiam divinarum manifestum con-
temptum præ se ferunt: non potuimus ani-
marum, prout tenemur, salari consulen-
tes, ac piarum mentium petitionibus etiam
satisfacientes, tam gravi morbo, lethifero-
que veneno, salutari antidoto non me-
deri.

3358 **H**ac igitur nostrâ Constitutione statui-
mus. 1. censum, seu annum reditum crea-
ri, constitui nullo modo posse, *nisi in
re immobili, aut quæ pro immobili ha-
beat, de sui natura fructifera, & quæ
nominatim certis finibus designata sit.*
2. rursus non nisi verè in pecunia nu-
merata, presentibus testibus, ac Nota-
rio, & in actu celebrationis instrumen-

*ti, non autem prius recepto integro, ju-
stoque pretio.* 3. solutiones, quas vulgo
anticipatas appellant, fieri, aut in pa-
ctum deduci, prohibemus. 4. conventio-
nes, directe, aut indirecte obligantes ad
casus fortuitos eum, qui aliàs ex natura
contractus non tenetur, nullo modo vale-
re volumus. 5. Quemadmodum nec pa-
*ctum auferens, aut restringens faculta-
tem alienandi rem censui superpositam*,
quia volumus rem ipsam semper, & liberè,
ac sine solutione laudemii, seu quinquage-
simæ, aut alterius quantitatis, vel rei
tam inter vivos, quàm in ultima voluntate
alienari. 6. Ubi autem vendenda sit, vo-
lumus *Dominum census aliis omnibus
preferri*, eique denuntiari conditiones,
quibus vendenda sit & per mensem exspe-
ctari.

Septimò *pacta* continentia morosum
census debitorem teneri ad interesse luci
cessantis, vel ad cambium, seu certas ex-
pensas, aut certa salaria, seu expensas me-
dio juramento creditoris liquidandas, aut
rem censui subjectam, sive aliquam ejus
partem amittere, aut aliud jus ex eodem
contractu, sive aliunde quæsitum perdere,
aut in aliquam poenam cadere, *ex toto ir-
rita sint, & nulla.* 8. imò, & censum
augeri, & novum creati super eadem vel
aliare in favorem ejusdem, aut personæ
per eum suppositæ pro censibus temporis,
vel præteriti, vel futuri, omnino prohibe-
mus. 9. Sicut etiam annullamus pacta
continentia solutiones onerum ad eum
spectare, ad quem aliàs de jure, & ex natu-
ra contractus non spectarent.

Postremò: census omnes in futurum
creandos non solum re in totum, vel pro
parte perempta, aut infructuosa in totum,
vel pro parte effecta, volumus *ad ratam
perire*, sed etiam posse pro eodem pretio
extingui, non obstante longissimi etiam
temporis, ac immemorabili, imò centum,
ac plurium annorum præscriptione, non
obstantibus aliquibus pactis directe, aut in-
directe talem facultatem auferentibus,
quibuscunque verbis, aut clausulis conce-
pta sint. Cum verò traditione pretii red-
ditus extinguendus erit, volumus *per bi-
mensem ante id* denuntiari ei, cui pretium
dandum erit, & post denunciationem, in-
tra annum tamen, etiam ab invito pretium
repeti posse, & ubi pretium nec volens
intra